

วิธีการบังคับให้มะนาวออกดอกนอกฤดูกาล

มะนาวเป็นพืชที่ไวต่อการขาดน้ำ ซึ่งจะเห็นได้ชัดในช่วงที่มะนาวมีใบแก่จัด ถ้าปล่อยให้ขาดน้ำ ใบจะร่วง หล่นเร็วมากและจะแสดงอาการคล้ายจะตาย แต่ถ้าให้น้ำและปุ๋ยไปบ้าง มะนาวจะแตกใบใหม่และออกดอกตามมา และเมื่อใดที่ได้รับน้ำและปุ๋ยอย่างเพียงพอมะนาวจะแตกกิ่งใหม่ได้มาก ใบจะเขียวสดอยู่ได้นานและไม่ค่อยมีการออกดอกติดผล จากพฤติกรรมดังกล่าวจึงได้มีผู้คิดค้นหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อบังคับให้มะนาวออกดอกได้คราวละมาก ๆ เช่น

1. ใช้วิธีตัดแต่งกิ่งหรือปลายกิ่งออกประมาณ 1-2 นิ้วทั้งต้นแล้วจึงมีการใส่ปุ๋ยเพื่อกระตุ้นให้เกิดการออกดอกขึ้น
2. ใช้วิธีการรมควันเพื่อให้ใบร่วงแล้วแตกใบใหม่พร้อมกับให้ดอกตามมาจากภายหลัง
3. ใช้ลวดเล็ก ๆ รัศโคนกิ่งใหญ่เพื่อให้มะนาวมีการสะสมอาหารเตรียมพร้อมที่จะออกดอก
4. งดการให้น้ำเพื่อทำให้ใบเหี่ยว แล้วกลับมารดน้ำและใส่ปุ๋ยเคมีเพื่อกระตุ้นให้เกิดดอก
5. ปล่อน้ำเข้าแปลงปลูกประมาณ 3-4 วัน แล้วจึงระบายน้ำออก
6. ใช้น้ำอุ่นก่อนข้างร้อนฉีดให้ใบร่วง
7. ใช้ปุ๋ยยูเรีย 5 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนักละลายน้ำฉีดให้ใบใหม่และร่วง แล้วจึงใส่ปุ๋ยเร่งเพื่อให้มีการเกิดดอก

วิธีการตามที่ได้กล่าวมานี้ บางวิธีอาจทำให้มะนาวทรุดโทรมและตายได้หรือให้ผลผลิตแล้วตายไปเลย และบางวิธีก็ไม่เหมาะกับการปฏิบัติรักษาต่อมะนาวที่ปลูกไว้เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงได้มีการคิดค้นวิธีการที่ทำให้มะนาวออกดอกในหน้าแล้งโดยที่ไม่ทำให้มะนาวทรุดโทรมจนเกินไป ดังต่อไปนี้

วิธีที่ 1 งดการให้น้ำชั่วคราวระยะหนึ่งเพื่อปล่อยให้ใบเหี่ยว เมื่อใบเหี่ยวก็ให้น้ำเล็กน้อยสักหนึ่งวัน และเมื่อเห็นว่าต้นมะนาวมีการฟื้นตัวดีแล้วค่อยให้น้ำมาก ๆ ติดต่อกันประมาณ 5-7 วัน จนคืนขึ้น แล้วจึงใส่ปุ๋ยเร่งดอกที่มีตัวกลางสูงเช่น ปุ๋ยสูตร 12-24-12 หรือ 9-27-27 ประมาณ 1-2 กิโลกรัมต่อต้น หรืออาจใส่กระดูกป่นลงไปด้วยก็ได้ นอกจากนี้ อาจพิจารณาใส่ปุ๋ยขี้หมูประมาณ 60 กิโลกรัม กระดูกป่น 6 กิโลกรัมและโปแตสเซียมซัลเฟต 3 กิโลกรัม ผสมเข้าด้วยกันแล้วใส่รอบโคนต้น จะได้ผลดีเช่นเดียวกัน

วิธีที่ 2 งดการให้น้ำประมาณ 7-15 วัน แล้วจึงทำการตัดแต่งกิ่งออกประมาณ 1-2 นิ้ว ให้ทั่วทั้งต้น การตัดแต่งกิ่งนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้มะนาวแตกกิ่งวิธีนี้จะใช้เพื่อเพิ่มปริมาณการออกดอกติดผลในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม กับต้นมะนาวที่ติดผลในช่วงนี้ไม่ดกนัก

วิธีที่ 3 พ่นใบด้วยปุ๋ยยูเรียความเข้มข้น 5 เปอร์เซ็นต์ (ใช้ปุ๋ยยูเรีย 46 เปอร์เซ็นต์ 1 กิโลกรัมผสมกับน้ำสะอาด 20 ลิตร) การฉีดพ่นควรฉีดไปที่ทรงพุ่มของมะนาวให้โชกทั่วทั้งต้น ประมาณ 4-5 วัน ต่อมาใบมะนาวจะเริ่มร่วงโดยเฉพาะใบแก่ส่วนใบอ่อนจะไม่ร่วง ลักษณะของใบมะนาวที่ร่วงนั้นคล้ายกับถูกน้ำร้อนลวกหลังจากนั้นให้ใส่

ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 โรยใส่ต้นมะนาวต้นละ 1-2 กิโลกรัม ประมาณ 15-20 วันหลังจากที่ได้ฉีดพ่นปุ๋ยยูเรียไปแล้ว มะนาวจะเริ่มออกดอก ในช่วงนี้ให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-14-14 อัตราต้นละ 200-300 กรัม โดยทิ้งห่างกัน ประมาณ 1 เดือน สัปดาห์ 3-4 ครั้ง เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของผลมะนาว ในช่วงที่มะนาวเริ่มออกดอกจนถึงติดผลนี้จะต้องระวังอย่าให้มะนาวขาดน้ำเพราะจะทำให้ผลร่วงหรือการเจริญเติบโตของผลไม่ดีเท่าที่ควร มะนาวที่บังคับให้ออกดอกในเดือนกันยายน-ตุลาคม ถ้ามีการปฏิบัติตามข้อแนะนำดังกล่าวมาแล้วเพื่อเข้าหน้าแล้งราวเดือนเมษายน ผลมะนาวจะแก่จัด และสามารถเก็บผลไปจำหน่ายได้

วิธีที่ 4 เป็นวิธีที่ได้ผลดีวิธีหนึ่ง วิธีนี้ไม่ทำให้ต้นมะนาวโทรมเร็วเหมือนกับวิธีแรก ๆ มีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

1. ประมาณเดือนกันยายน ใส่ปุ๋ยเกรด 1:3:3 เช่นปุ๋ยสูตร 8-24-24 เพื่อเร่งให้ใบแก่เร็วขึ้น และเก็บสะสมอาหารไว้บำรุงดอกต่อไป
2. ต้นเดือนตุลาคม งดให้น้ำเพื่อให้ต้นมะนาวมีการเก็บสะสมอาหาร
3. ปลายเดือนตุลาคม ให้น้ำอย่างเต็มที่หลังจากงดให้น้ำมาเป็นเวลา 15-20 วัน
4. ต้นเดือนพฤศจิกายน หลังจากที่ได้ให้น้ำไปแล้วประมาณ 7 วัน มะนาวจะเริ่มออกดอก ช่วงนี้ควรมีการพ่นสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดแมลงในช่วงที่กำลังมีดอกอ่อน
5. ปลายเดือนพฤศจิกายน ดอกเริ่มบานและมีการติดผล ควรพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูมะนาวในช่วงที่กำลังติดผลเล็ก ๆ
6. ต้นเดือนธันวาคม ใส่ปุ๋ยเคมีเกรด 1:1:1 เช่นปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 เพื่อบำรุงให้ผลมีความสมบูรณ์ในขณะที่ผลมะนาวมีขนาดเท่าเมล็ดข้าวโพด
7. ประมาณเดือนกุมภาพันธ์เป็นต้นไปจะสามารถเก็บผลมะนาวออกจำหน่ายได้ ซึ่งตรงกับช่วงที่มะนาวมีราคาแพงพอดี
8. หลังจากที่ได้ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตหมดแล้ว ประมาณเดือนพฤษภาคมควรทำการตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 เพื่อบำรุงต้นให้สมบูรณ์และพร้อมสำหรับการผลิตมะนาวหน้าแล้งในปีต่อไป

วิธีที่ 5 เป็นวิธีที่ชาวสวนแถบจังหวัดเพชรบุรีนิยมปฏิบัติกัน ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. ช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนไม่ควรให้น้ำต้นมะนาว เพราะเป็นช่วงฤดูฝน และการทำให้ใบมะนาวร่วงในช่วงนี้จึงทำได้ยากเพราะยังมีฝนตกอยู่

2. ชาวสวนใช้วิธีหมานเล็กน้อย โดยใช้กรรไกรตัดปลายกิ่งต้นมะนาวประมาณ 1-2 นิ้วออกทั่วทั้งต้น เสร็จแล้วจึงกระตุ้นด้วยปุ๋ยสูตร 12-24-12 หรือ 9-27-27 ในอัตราต้นละ 1 กิโลกรัม ปุ๋ยดังกล่าวมีธาตุฟอสฟอรัสสูงจึงสามารถเร่งการออกดอกของมะนาวได้
3. ถ้าหากฝนไม่ตกก็ให้ใช้ปุ๋ยเม็ดละลายน้ำรดแทนทิ้งไว้ 14-21 วัน มะนาวจะเริ่มผลิใบและดอกออกมา หลังจากนั้นจึงใส่ปุ๋ยบำรุงต้นมะนาวโดยใช้สูตร 20-14-14 หรือ 20-11-11 ในอัตราต้นละ 200-300 กรัม รวม 3-4 ครั้งโดยห่างกันครั้งละ 1 เดือนเพื่อเร่งให้ผลมะนาวโต
4. ในช่วงนี้ถ้าอากาศแห้งแล้ง ควรพรวนดินและใช้เศษหญ้าคลุมโคนมะนาวพร้อมกับรดน้ำ 10-14 วันต่อครั้ง จากนั้นดอกมะนาวจะค่อย ๆ เจริญเติบโตกลายเป็นผล จนสามารถเก็บจำหน่ายผลได้ในช่วงฤดูแล้งซึ่งตรงกับช่วงที่มะนาวมีราคาแพงพอดี

วิธีที่ 6 ใช้สารพาโคลบิวทราโซล ซึ่งเป็นวิธีใหม่ล่าสุดเท่าที่มีการทดลองอยู่ในขณะนี้ และมีแนวโน้มว่ามะนาวตอบสนองต่อการใช้สารนี้ได้ดี ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเพื่อให้มะนาวเก็บเกี่ยวได้ในช่วงหน้าแล้ง โดยใช้สารพาโคลบิวทราโซลนั้นสามารถกระทำดังนี้

1. ในเดือนกรกฎาคม ภายหลังจากที่เก็บเกี่ยวผลมะนาวหมดแล้ว ใช้บำรุงต้นมะนาวให้สมบูรณ์ โดยทิ้งนี้เพื่อจะให้มะนาวแตกใบอ่อน 1 ชุดก่อนการออกดอก
2. ต้นเดือนสิงหาคม ทำการตัดแต่งกิ่งมะนาวให้โปร่ง เพื่อให้ดินแห้ง ต่อจากนั้นควรใส่ปุ๋ยเพื่อบำรุงต้น สภาพที่ดินเป็นดินเหนียวควรควรใช้ปุ๋ยสูตร 12-24-24 แต่ถ้าเป็นดินทรายให้ใช้ปุ๋ยสูตร 9-24-24 ในอัตรา 1/3 ของเส้นผ่าศูนย์กลางของทรงพุ่มโดยหว่านรอบชายพุ่มเพื่อช่วยเร่งการเกิดดอกได้ดีขึ้น
3. ต้นเดือนกันยายน ให้รดสารพาโคลบิวทราโซลในอัตราเนื้อสาร 1 กรัม (เช่น คัลทาร์ 10 ซี.ซี.) ที่โคนต้นมะนาวในระยะใบเพสลาด แต่ก่อนทำการรดสารนั้นควรให้น้ำกับต้นมะนาว เพื่อให้ดินชุ่ม ซึ่งจะช่วยให้รากดูดซึมสารเข้าไปภายในต้นได้ดีขึ้น
4. ประมาณเดือนสิงหาคมต้นเดือนตุลาคม จะมีดอกมะนาวทยอยทยอยกันออกมาและจะต้องคอยปลิดดอกหรือผลเหล่านั้นทิ้ง เพื่อให้ต้นมะนาวมีอาหารสะสมมากพอสำหรับการเกิดดอกในปลายเดือนตุลาคมถึงปลายเดือนพฤศจิกายนได้มาก การปลิดดอกทั้งอาจทำได้โดยใช้สารเคมีบางชนิด เช่น เอ็น.เอ.เอ. (N.A.A.) อัตรา 15-30 ซี.ซี. ผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดให้ดอกและผลร่วง โดยที่ไม่มีอันตรายต่อใบแต่อย่างใด
5. ปลายเดือนตุลาคมถึงปลายเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงที่ดอกกำลังบานและมีการผสมเกสรเพื่อเจริญไปเป็นผล ช่วงนี้ต้องคอยดูแลกันเป็นพิเศษ และเมื่อผลมะนาวมีอายุได้ 1-2 เดือน ซึ่งตรงกับเดือนธันวาคมถึงมกราคม เป็นระยะที่อากาศแห้งแล้งพร้อมกับมะนาวมีการพักตัวและผลัดใบเก่าทิ้ง ผลมะนาวมีโอกาสร่วงได้มากจึงต้องคอยระมัดระวังอย่าให้มะนาวขาดน้ำ และถ้าอากาศแห้งมากอาจพรมน้ำได้ด้วยก็ได้

6. หลังจากผลมะนาวมีอายุได้ 1-2 เดือนไปแล้ว จะเป็นช่วงที่ผลมะนาวมีการขยายขนาดของผลมาก จึงควรให้ปุ๋ย สูตร 15-5-20+2 (MgO) หรือสูตร 16-11-14+2 (MgO) ลงไปด้วย ถ้ามะนาวต้นไหนติดผลดกอาจเพิ่มปุ๋ยสูตร 20-10-10 หรือ สูตร 30-20-10 โดยฉีดพ่นทางใบเพื่อช่วยขนาดของผล
7. ประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน มะนาวก็จะเก็บผลได้ (สำหรับมะนาวที่มีอายุการเจริญเติบโตของผลนานกว่านี้ ควรเลื่อนเวลาการบังคับการออกดอกให้เร็วขึ้นไปอีก)
8. ในเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน หลังจากเก็บผลหมดแล้ว ควรทำการตัดแต่งกิ่งและใส่ปุ๋ยบำรุงต้นโดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยคอก ในอัตรา 20-30 กิโลกรัมต่อไร่และปุ๋ยเคมีเช่นสูตร 15-15-15 เป็นประจำทุกปี ควรมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งถึงมะนาวเริ่มแตกใบอ่อนซึ่งตรงกับช่วงฤดูฝนพอดี ซึ่งเป็นการเพียงพอที่จะให้มะนาวเก็บสะสมธาตุอาหาร โดยเฉพาะพวกแห่งจนถึงระดับที่จะออกดอกได้ดีในเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน แต่ถ้าถึงมะนาวแตกใบอ่อนแล้วออกไปจนถึงปลายฤดูฝน อาจทำให้มะนาวออกดอกได้ไม่มากเพราะมีระยะเวลาที่จะสะสมอาหารพวกแห่งได้น้อย และถ้าหากต้นมะนาวไม่แตกใบอ่อนออกมา เราอาจใช้วิธีตัดปลายกิ่งหรือตัดแต่งกิ่งให้โปร่งและให้ปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจนสูงพร้อมทั้งให้น้ำอย่างสม่ำเสมอและในปริมาณที่เพียงพอ หรืออาจพิจารณาใช้สารที่กระตุ้นการพักตัวเช่น ไทโอยูเรีย 0.5% ฉีดพ่นให้ทั่วต้นในระยะที่ใบแก่จัดซึ่งจะทำให้มะนาวแตกใบอ่อนออกมาได้ ซึ่งเป็นการเตรียมตัวเพื่อจะบังคับให้มะนาวออกดอกและเก็บผลในหน้าแล้งต่อไปได้

ขอบคุณแหล่งที่มา :

<http://lemonthai.wordpress.com/2011/08/16/%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%98%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B8%A1%E0%B8%B0%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%AD/>